

Dansk Ornitologisk Forening
BirdLife Danmark
Vesterbrogade 140
1620 København V
Danmark
www.dof.dk

The European Commission
200, Rue de la Loi
1049 Bruxelles
Belgium

18. maj 2009

Supplerende klage over Danmarks manglende beskyttelse og utilstrækkelige forvaltning af fuglelivet i Natura 2000-området Tøndermarsken

I forlængelse af DOF's tidligere klage fra 2002 over den danske forvaltning og mangelfulde beskyttelse af Tøndermarsken fremsendes hermed supplerende klage og yderligere oplysninger om den fortsat helt utilstrækkelige og ødelæggende forvaltning, som Den danske Stat og den lokale myndighed, Tønder Kommune, praktiserer i Tøndermarsken.

Tøndermarsken er udpeget som EU-fuglebeskyttelsesområde nr. DK-60 (Special Protected Area) i henhold til EU's direktiv 79/409/EØF om beskyttelse af vilde fugle.

DOF har som tidligere meddelt, med tilfredshed noteret, at Europa-Kommissionen i 2003 sendte en åbningsskrivelse til den danske stat, men siden er situationen ikke forbedret, tværtimod, hvilket DOF med denne skrivelse ønsker at uddybe over for Europa-Kommissionen.

Tidsbegrænsede, frivillige aftaler med støtte til lodsejerne er utilstrækkelige

Siden 2001 har Den danske Stat forsøgt at lave frivillige aftaler med lodsejerne i Tøndermarsken. Aftalerne går ud på at stimulere til fuglevenlig drift af engene og græsarealerne i marsken. Ordningen har kun haft delvis tilslutning (ca. en tredjedel af det samlede Natura 2000-område) og har på intet tidspunkt dækket mere end en begrænset del af Tøndermarskens tidligere så fuglerige enge og græsarealer.

Hovedparten af disse 5-årige aftaler er nu udløbet og ikke forlænget, jf.

<http://www.blst.dk/Nyheder/toendermarsk.htm>

Det har betydet, at arealerne i 2009 i vid udstrækning drives uden fuglevenlig drift. Ophøret af den fuglevenlige drift skyldes dels, at ordningen er frivillig for lodsejerne, dels at MVJ-tilskuddet (støtteordningen) er nedsat fra 1500 kr (+ 500 kr i særlig præmie) til 850 kr per ha. Denne ændring har gjort det uattraktivt for landmændene. Så vidt det har kunnet opklares, er arealet med fuglevenlig MVJ-aftaler faldet fra over 700 ha til 45 ha. Af Tøndermarskens samlede areal på 2570

ha er kun 45 ha i år omfattet af fuglevenlige forvaltningsaftaler, dvs. ca. 6% af de højst prioriterede arealer.

Selv de offentligt ejede arealer, som bl.a. Tønder Kommune (den lokale fredningsmyndighed) ejer og administrerer, er udtaget af MVJ-ordningen. På både de privat og de offentligt ejede arealer er afvandingssystemet (grøblerende, grøfter m.m.) i foråret oprenset og vandet bortledt fra fuglenes yngleområder i løbet af foråret 2009. Det har medført, at meget få ynglefugle har indfundet sig, og situationen er mere alvorlig og nedslående end nogensinde tidligere.

Undersøgelser foretaget af Danmark Miljøundersøgelser

En række af de særlige arter af ynglefugle, der danner udpegningsgrundlaget for Natura 2000-området Tøndermarsken er nu helt forsvundet fra området, og andre er gået markant tilbage, jf. Danmarks Miljøundersøgelses optællinger i området.

I årene, hvor en del af Tøndermarsken er drevet med 'fuglevenlige' MVJ-ordninger, har Danmark Miljøundersøgelser lavet intensive undersøgelser i Tøndermarsken. Disse undersøgelser har vist, at vandstanden i marsken og den fuglevenlige drift er altafgørende for flere af de ynglende vadefugle og vandfugle i Tøndermarsken. Hvis vandstanden ikke er tilstrækkelig høj i yngleområderne, opgiver vadefuglene at yngle. Herudover viser undersøgelserne, at prædation er af stor negativ betydning for yngleresultatet. Mere om de foreløbige forskningsresultater kan findes her:

<http://www.dmu.dk/Udgivelser/DMUNyt/2007/4/Tøndermarsken.htm>

I foråret 2009 er situationen yderligere forværret

I marts 2007 indgik den forhenværende danske miljøminister Connie Hedegaard en aftale med Tønder Kommune om, at bl.a. de arealer, som kommunen ejer og ligeledes de arealer, som kommunen administrerer for forskellige legater, skulle sikres med fuglevenlig drift uanset, at MVJ-tilskuddet blev sænket, jf. pressemeddelelse her:

http://old.mim.dk/Nyheder/Pressemeddelelser/2007/2007-03-28_Toendermarsken.htm. Desværre blev denne aftale tilsyneladende kun indgået mundtligt, hvorfor kommunen i dag føler sig frit stillet til atter at afvande området til stor skade for fuglelivet i området.

Det er desuden besluttet, at myndighederne kun vil prioritere særlig beskyttelse og fuglevenlig forvaltning på 850 ha ud af Tøndermarskens beskyttede areal på i alt 2570 ha. Det finder DOF yderst beklageligt og slet ikke i overensstemmelse med bestemmelserne i Natura 2000-direktiverne.

Sagen viser med al ønskelig tydelighed, at delvise, frivillige ordninger er helt utilstrækkelige til at sikre fuglelivet i Natura 2000-området Tøndermarsken.

Selv om Den danske Stat har været bekendt med situationens alvor igennem længere tid, har den tilsyneladende intet foretaget sig for at sikre bevarelsen og genopretningen af fuglelivet i Tøndermarsken. Først efter, at DOF atter fremsatte offentlig kritik af forvaltningspraksis i slutningen af april 2009, har Miljøministeriet erklæret, at situationen er tilfredsstillende, og man forsøger nu igen at indgå delvise, frivillige aftaler med Tønder Kommune og de lokale private lodsejere, hvilket kun kan betegnes som en kortsigtet og helt uholdbar løsning.

På ovenstående baggrund skal DOF venligst anmode Europa-Kommissionen om at intervenere og om nødvendigt snarest at rejse en sag imod Den danske Stat ved EF-Domstolen.

Med venlig hilsen

Dansk Ornitologisk Forening
BirdLife Danmark

Christian Hjorth
Formand

Knud N. Flensted
Biolog